

10

vragen aan

Martien Bouwmans

Tekst Edith Bijl

Beeld De Beeldredactie | Herbert Wiggerman

1 Wat is uw eerste ervaring met de gezondheidszorg?

“Niet mijn eerste, maar wel mijn belangrijkste ervaring was 25 jaar geleden, toen ik een hartaanval kreeg op een Oostenrijkse camping. Mijn vrouw bracht mij naar - wat later bleek - een zeer goed geoutilleerd eerstelijnscentrum. Daarin werd meteen al veel eerste zorg verleend. Het viel mij op dat ze in het ziekenhuis gelijk bij binnenkomst al veel van mij wisten. Daar kunnen we in Nederland nog best wat van leren.”

2 Als u geneeskunde had gestudeerd, wat voor dokter was u dan geworden?

“Dan had ik huisarts willen zijn. Die vormt de pijler van de gezondheidszorg en staat dicht bij de mensen. Wel een kanttekening: de huisarts is belangrijk, maar er staan veel zorgverleners omheen die óók belangrijk zijn.”

3 Als u het in de zorg voor het zeggen had, wat zou u dan als eerste doen?

“Meer sturing en regie regelen en de vrijblijvendheid van afspraken verminderen. Kijk naar het IZA (Integraal Zorgakkoord – red.): er zijn goede afspraken gemaakt, maar het blijft vaag wie de leiding en regie heeft. Het IZA dreigt daardoor te sneuvelen in de

PERSONALIA

Martien Bouwmans is socioloog en econoom en werkte veertig jaar in de organisatie en financiering van de gezondheidszorg, vooral aan de zorgverzekeraarskant. Hij was beleidsmedewerker bij de FNV, manager zorg bij het zorgkantoor van AGIS-zorgverzekeringen en de laatste twaalf jaar als beleidsadviseur bij Zorgverzekeraars Nederland. Namens de FNV was hij ook lid van de Ziekenfondsraad. Inmiddels gepensioneerd, schrijft Bouwmans blogs voor *Zorgvisie*. Ook is hij lid van de Cliëntenraad van het Diakonessenhuis in Utrecht en voorzitter van de St. Crisiskaart Nederland.

Martien Bouwmans is auteur van het boek *Het Zorgstelsel Ontrafeld* en bracht begin dit jaar een podcast uit over de geschiedenis van het Nederlandse zorgstelsel: www.zorgvisie.nl/podcast/martien-bouwmans-de-tijd-is-rijp-voor-meer-regulering-in-het-zorgstelsel/.

Martien Bouwmans woont in Utrecht met zijn partner.

“De zorg is in het Nederland van nu qua solidariteit goed geregeld: iedereen krijgt zorg en kan de premie betalen. Heel goed. Dat komt omdat de marktwerking in de zorg sterk gereguleerd is. Dat is heel anders dan in de woning- of energiemarkt. Die regulering moeten we koesteren. De zorgstelselregels borgen de solidariteit in ons stelsel en voorkomen dat de marktwerking in de zorg ontspoot.”

polder. Daarom vind ik dat zorgverzekeraars en gemeenten meer moeten samenwerken en samen de regie moeten nemen op de infrastructuur van de zorg en ondersteuning. Bijvoorbeeld door bij het ontwerp van nieuwe woonwijken ook het zorgaanbod af te stemmen op de zorgvraag van de nieuwe bewoners. En door centra op te zetten waar alle eerstelijnszorgverleners samen met het sociale domein gecoördineerd en dicht bij elkaar zitten.”

4 Welke zorg hoort volgens u niet in het basispakket thuis?

“Er hoeft van mij eigenlijk niets uit het pakket, al moet er wel nadrukkelijk aandacht zijn voor passende zorg. De *omvang* van het pakket is niet het probleem, wel de *organisatie* van de zorg. Ik denk dan vooral aan al die kleine zorgondernemers in de eerste lijn die niet samenwerken. We steken nu veel energie en geld om ze samen te laten werken. Dat kan en moet anders.”

5 En welke zorg zou volgens u onmiddellijk in het basispakket opgenomen moeten worden?

“Mondzorg, de tandarts. Dat levert steeds meer problemen op. De tandartsrekening is voor velen onbetaalbaar geworden.”

6 Wat doet u bij een zeurend pijntje: even aankijken en doormodderen of meteen naar de huisarts?

“Eerst aankijken. Sinds vorig jaar heb ik een nieuwe huisarts en ik kom geregeld op de praktijk, voor een grieprik of voor de praktijkondersteuner. Ik heb de huisarts zelf nog niet bezocht. In discussies gaat het vaak om het belang van een vertrouwensband met je huisarts. Maar ik denk dat de meeste mensen vaker de andere zorgverleners in de praktijk zien dan hun huisarts. Ik vind die vertrouwensband met je huisarts dus minder belangrijk. Belangrijker is dat hij of zij er is als de nood aan de man is.”

7 Wat is uw favoriete zorgwoord?

“Solidariteit. Onlangs heb ik een podcast uitgebracht over de geschiedenis van het zorgstelsel. Dan realiseer je je weer dat de zorg in het Nederland van nu qua solidariteit goed geregeld is: iedereen krijgt zorg en kan de premie (eventueel dankzij de zorgtoeslag) betalen. Als ik hier neerval word ik meteen naar het ziekenhuis gebracht. Ook ouderen komen nooit in de problemen,

want ze hebben een zorgverzekering die ze kunnen betalen. Heel goed. Dat komt omdat de marktwerking in de zorg sterk gereguleerd is. Dat is heel anders dan in de woning- of energiemarkt. Die regulering moeten we koesteren. De zorgstelselregels borgen de solidariteit in ons stelsel en voorkomen dat de marktwerking in de zorg ontspoot.”

8 Stel, u ligt met een gebroken been op een tweepersoonskamer in het ziekenhuis. Naast wie wilt u dan liggen?

“Hans Uneken, de nieuwe directeur maatschappelijke ontwikkeling van de gemeente Utrecht. Hij wil met mij brainstormen over preventie. Op dat gebied kan er veel meer in verbinding met de gemeente geregeld worden. Neem valpreventietrainingen; heel belangrijk, maar ze worden mondjesmaat aangeboden omdat gemeenten die zelf moeten financieren. Als die trainingen óók vanuit de zorgverzekering worden betaald, kunnen gemeenten die op veel grotere schaal aanbieden. Dat soort zaken kan ik dan meteen met Uneken in dat ziekenhuisbed bespreken.”

9 Wat vindt u de belangrijkste voorwaarde voor goede zorg?

“Goede zorg is bereikbaar en toegankelijk, zowel financieel als fysiek. Maar belangrijker is nog dat die zorg goed is afgestemd. Het gebrek aan afstemming wordt zichtbaar als je bejaarde ouders complexe zorg nodig hebben. Er komen allerlei zorgverleners over de vloer en iedereen doet zijn eigen ding. Dat moet veel beter op elkaar worden afgestemd, waarbij iemand de coördinatie op zich neemt. Het is belangrijk dat die onderlinge afstemming goed geregeld wordt. Zorg er dan ook gelijk voor dat er een betaaltitel aan hangt, zodat de afstemming ook financieel geregeld is.”

10 Hoe ziet de zorg en/of ons zorgstelsel er volgens u over vijf jaar uit?

“Goede vraag. Volgens mij blijft die in hoge mate hetzelfde. Ik pleit niet voor verandering van het stelsel, maar er moet duidelijk iets gebeuren. De richting van het IZA is goed: meer verbinding van de eerste lijn met het sociale domein, meer afstemming in de regio, meer preventie: prima! Maar: wie gaat dit organiseren, wie heeft doorzettingsmacht? Als dat niet is geregeld, is de kans groot dat de veranderingen verzanden.” ●